

Številka: 354-203/2021-2 (256)

Ljubljana, dne 26. 10. 2021

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA ZDRAVJE
DIREKTORAT ZA JAVNO ZDRAVJE
Štefanova ulica 5
1000 Ljubljana

Zadeva: Mnenje o verjetnosti pomembnejših vplivov plana na okolje in konkretne smernice za segment zdravje ljudi za plan: Občinski podrobni prostorski načrt za gradnjo kmetijskih objektov na kmetijskih zemljiščih v Mestni občini Koper (parc št.: 2375/1-del k.o. Šmarje, 3108/4-del k.o. Zazid, 1668/2-del in 2285/3 k.o. Kubed, 799/76-del k.o. Ankanan)

Skladno z vašo vlogo št. 354-147/2021-2 z dne 01. 10. 2021 vam posredujemo mnenje po 110. členu Zakona o urejanju prostora (Ur. l. RS, št. 61/17) in konkretne smernice za segment zdravje ljudi za plan Občinski podrobni prostorski načrt za gradnjo kmetijskih objektov na kmetijskih zemljiščih na parcelah št.: 2375/1-del k.o. Šmarje, 3108/4-del k.o. Zazid, 1668/2-del in 2285/3 k.o. Kubed, 799/76-del k.o. Ankanan v Mestni občini Koper.

Zahtevek za izdelavo mnenja izvira iz vloge Mestne občine Koper, Verdijeva ulica 10, 6000 Koper, pod št. 3505-27/2017-28 z dne 30. 09. 2021, ki je bila kot nosilcu urejanja prostora posredovana Ministrstvu za zdravje in je bila priložena vaši vlogi.

V pregled za izdelavo mnenja smo prejeli naslednjo dokumentacijo objavljeno na spletni povezavi <https://www.koper.si/regulation/obcinski-podrobni-prostorski-nacrt-za-gradnjo-kmetijskih-objektov-na-kmetijskih-zemljiscih-v-mestni-obcini-koper/>:

- Pobuda in izhodišča za pripravo občinskega podrobnega prostorskega načrta (OPPN) za gradnjo kmetijskih objektov na kmetijskih zemljiščih (dopolnjena); izdelovalec: IB STUDIO, d.o.o., Kampel 114, 6000 Koper; št. naloge: 22/17; datum: april 2021 (dopolnitev: avgust 2021).

Kot izhodišče za izdelavo mnenja smo uporabili naslednjo zakonodajo in kriterije:

- 4. člen Zakona o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju (Uradni list RS, št. 72/06 – uradno prečiščeno besedilo, 114/06 – ZUTPG, 91/07, 76/08, 62/10 – ZUPJS, 87/11, 40/12 – ZUJF, 21/13 – ZUTD-A, 91/13, 99/13 – ZUPJS-C, 99/13 – ZSVarPre-C, 111/13 –

ZMEPIZ-1, 95/14 – ZUJF-C, 47/15 – ZZSDT, 61/17 – ZUPŠ, 64/17 – ZZDej-K, 36/19, 189/20 – ZFRO in 51/21).

- Uredba o posegih v okolje, za katere je treba izvesti presojo vplivov na okolje (Uradni list RS, št. 51/14, 57/15, 26/17 in 105/20).
- Uredba o merilih za ocenjevanje verjetnosti pomembnejših vplivov izvedbe plana, programa, načrta ali drugega splošnega akta in njegovih sprememb na okolje v postopku celovite presoje vplivov na okolje, Ur.l. RS, št. 9/2009.
- Kriteriji za ugotavljanje sprejemljivosti planov s stališča pristojnosti varovanja zdravja ljudi pred vplivi iz okolja v postopkih celovite presoje vplivov na okolje (Verzija 2), ki so objavljeni na spletni strani Ministrstva za zdravje (<http://www.mz.gov.si/>).

Pri izdelavi mnenja smo upoštevali tudi Predloge in pripombe na predlog izhodišč za segment zdravje ljudi za plan Občinski podrobni prostorski načrt za gradnjo kmetijskih objektov na kmetijskih zemljiščih, Mesta občina Koper, pod št. 350-46/2021-2 (256) z dne 21. 06. 2021. Mnenje je za potrebe Ministrstva za zdravje izdelal Nacionalni inštitut za javno zdravje.

1 MNENJE O VERJETNOSTI POMEMBNEJŠIH VPLIVOV PLANA: VERJETNI POMEMBNI VPLIVI NA ZDRAVJE IN POČUTJE LJUDI

1.1 ZNAČILNOSTI IZHODIŠČ

a) Splošno o planu

Občinski podrobni prostorski načrt za gradnjo kmetijskih objektov na kmetijskih zemljiščih bo predvideval izgradnjo in ureditev kmetijskih objektov, ki so neposredno namenjeni kmetijski dejavnosti na kmetijskih zemljiščih brez spremembe namenske rabe. Na predvidenih lokacijah je namenska raba območje kmetijskih zemljišč.

Zemljišča, kjer se sedaj nahajajo kmetije ležijo v strnjenih delih naselij in nimajo prostorskih in okoljskih možnosti za širitev kmetije. Območja zemljišč, kamor želijo pobudniki preseliti del svoje dejavnosti, se nahajajo ob površinah, katere obdelujejo oz. uporabljajo za pašnike. V neposredni bližini obstoječih kmetij zaradi prostorskih in okoljskih danosti širitev kmetije ni možna, zato so se lastniki odločili za ureditev in postavitev objektov na drugih lokacijah.

Pobudniki priprave OPPN so skupina lastnikov oz. pooblaščenec lastnikov na:

- PARC. ŠT. 2375/1 - DEL K.O. ŠMARJE: Na parceli se nahaja objekt, ki ni dokončan. Del objekta bi bil namenjen za spravilo pridelka, del kot stavbe za shranjevanje kmetijskih strojev, orodja in mehanizacije. Skupna površina stavb je okvirno 400 m². Območje ni komunalno opremljeno, obstoječa gospodarska javna infrastruktura (vodovod, kanalizacija, elektroenergetsko in komunikacijsko omrežje) poteka v oddaljenosti približno 500 m v bližnjem naselju Grintovec.

- PARC. ŠT. 3108/4 - DEL K.O. ZAZID: Na predmetni parceli je predvidena postavitev stavbe za rejo živali, postavitev stavbe za spravilo pridelka (krme) ter stavbe za shranjevanje kmetijskih strojev, orodja in mehanizacije (druge nestanovanjske kmetijske stavbe). Skupna velikost predvidenih stavb bo okvirno 1530 m² in višine do max 6,00 m. Predvidena stavba za rejo živali bo za okvirno 150 govedi in 100 prašičjih pitancev. Pobudniki želijo na obravnavanem območju urediti pašnik za živali (prosta reja). V ta namen potrebujejo zavetišče za živali in ograjo za pašnik. Za shranjevanje krme in orodja, potrebujejo še dodatne prostore oz. stavbe. Območje ni komunalno opremljeno, obstoječa gospodarska javna infrastruktura poteka v oddaljenosti cca 1km v bližnjem naselju Zazid.

- PARC. ŠT. 1668/2 – DEL IN 2285/3 K.O. KUBED: Na parc. št. 1668/2 k.o. Kubed je predvidena postavitev stavbe za shranjevanje kmetijskih strojev, orodja in mehanizacije (druge nestanovanjske kmetijske stavbe) ter stavba za spravilo pridelka. Skupna površina predvidenih stavb bo okvirno 800

m². Na ostali parceli 2285/3 k.o. Kubed je predvidena postavitve dveh stavb za rejo živali vključno z objekti za skladiščenje gnoja in gnojevke. Skupna površina predvidenih stavb bo okvirno 1000 m². Na območju je predvidena stavba za okvirno do 100 govedi in 50 prašičev.

Obravnavano območje se nahaja ob kmetiji, na meji s stavbnim zemljiščem. Parcela 1668/2 k.o. Kubed je po namenski rabi že delno umeščena v ureditveno območje za poselitev, območje izvenmestnih naselij, ki je namenjeno za mešano urbano rabo. Pobudnik bi želel umakniti stavbo za rejo živali nekoliko stran od naselja, zato predlaga parc. št. 2285/3 k.o. Kubed za postavitev stavbe za rejo živali. Območje je komunalno opremljeno, obstoječa gospodarska javna infrastruktura poteka v neposredni bližini.

- PARC. ŠT. 799/55 K.O. ANKARAN – DEL: Na mestu nameravanega posega se nahajajo obstoječi objekti (gospodarska poslopja), za katere je predvidena ureditev. Na delu območja (površine cca 1.000m²) se nahajajo že stavbe za spravilo pridelka ter stavbe za shranjevanje kmetijskih strojev, orodja in mehanizacije. Skupna površina stavbe je okvirno 700 m², višine okvirno 5,0 m. Območje je komunalno opremljeno, obstoječa gospodarska javna infrastruktura poteka v neposredni bližini.

b) Ugotovitve v zvezi s planom

Območja so dostopna po lokalnih ali gozdnih cestah.

Vsa zemljišča se nahajajo na območju Vodnega telesa podzemnih voda OBALA IN KRAS Z BRKINI (šifra vodnega telesa: SIVTPODV5019), ki je zaradi kraških in skraselih značilnosti vodonosnikov ranljiv za posledice različnih virov onesnaženja, zaradi česar so lahko ogroženi vodni viri za oskrbo s pitno vodo, tudi v oddaljenih predelih. Prav tako se zemljišča nahajajo na Prispevnem območju kopalnih voda slovenske obale za: 14 naravnih kopališč in 7 kopalnih območij.

PARC. ŠT. 2375/1 - DEL K.O. ŠMARJE

Severovzhodno in zahodno od območja predvidenega plana se nahajajo stanovanjska območja.

Območje ne leži na vodovarstvenem območju. V okolici ni izdanih vodnih dovoljenj za lastno oskrbo s pitno vodo. Severovzhodno od predvidenega plana, v oddaljenosti približno 250 m, se nahaja pretečeno vodno dovoljenje za lastno oskrbo s pitno vodo (št. vodnega dovoljenja: 35526-1639/2004, datum veljavnosti: 31. 12. 2020).

PARC. ŠT. 3108/4 - DEL K.O. ZAZID

Severno od območja se, v oddaljenosti približno 790 m, nahaja naselje Zazid.

Zemljišče se v celoti nahaja na vodovarstvenem območju – VVO II oziroma na ožjem območju s strogim vodovarstvenim režimom.

PARC. ŠT. 1668/2 – DEL IN 2285/3 K.O. KUBED

Južno od zemljišč se nahaja stanovanjsko območje.

Parcelna št. 1668/2 se v celoti nahaja na vodovarstvenem območju - VVO II oziroma na ožjem območju s strogim vodovarstvenim režimom. Parcelna št. 2285/3 se ne nahaja na vodovarstvenem območju.

Vzhodno in južno od zemljišč teče občasen vodotok (širina 1 – 2 m).

PARC. ŠT. 799/55 K.O. ANKARAN – DEL

Zahodno od območja se nahaja Luka Koper, severno pa kmetijske površine. Vzhodno in južno od plana potekajo državne ceste: ŠKOFIJE – SRMIN (cestni odsek 0788 in 0388) in ČRNI KAL – SRMIN (cestni odsek 0062 in 0662).

Zemljišče se ne nahaja na vodovarstvenem območju, v okolici ni izdanih vodnih dovoljenj za lastno oskrbo s pitno vodo. Območje leži na Vplivnem območju kopalnih voda slovenske obale (šifra: SI_RBD_2).

Po zahodni strani, ob meji, v oddaljenosti 20,6 m, teče vodotok Rižana. Vzhodno od območja tečeta dva stalna vodotoka.

1.2 ZNAČILNOSTI VPLIVOV IN OBMOČIJ, KI BODO VERJETNO PRIZADETA ZARADI VPLIVOV PLANA

a) Značilnosti vplivov

V zvezi z izvedbo plana lahko pričakujemo naslednje pomembnejše vplive na okolje, ki imajo lahko vpliv tudi na zdravje in počutje ljudi:

Faza gradnje:

- onesnaževanje zraka predvsem s prahom zaradi gradbenih del,
- obremenjevanje okolja s hrupom prav tako zaradi gradbenih del,
- nastajanje gradbenih odpadkov vključno z zemeljskimi izkopi,
- onesnaževanje tal, površinske vode in podzemne vode v primeru neustreznega ravnanja z nevarnimi snovmi ali nevarnimi odpadki ali nezgode z njimi v povezavi z gradbenimi deli.

Faza obratovanja:

- onesnaževanje zraka zaradi lokalnega prometa z motornimi vozili,
- onesnaževanja zraka z vonji vezanega na vzrejo živali in manipulacij z gnojevko,
- obremenjevanje okolja s hrupom zaradi delovanja delovnih strojev in prometa z motornimi vozili,
- nastajanje onesnaženih padavinskih odpadnih voda ter odpadnih voda, ki nastajajo pri opravljanju kmetijske dejavnosti,
- nastajanje odpadkov povezanih s kmetijstvom (ostanki in embalaže fitofarmacevtskih sredstev, gnojil, mineralnih olj, folije od silažnih bal itd.)

b) Značilnosti območij, ki bodo verjetno prizadeta

Prizadeta bodo lahko naslednja območja:

- stanovanjska območja v okolici predvidenih planov,
- vodovarstvena območja,
- vodna dovoljenja za oskrbo s pitno vodo, ki nimajo določenih vodovarstvenih območij,
- kraški teren oziroma kraški vodonosniki,
- kopalne vode, ki so določena na morju.

1.3 POMEN IN RANLJIVOST OBMOČIJ, KI BODO VERJETNO PRIZADETA

Območja, ki bi lahko bila prizadeta so območja stanovanj v okolici predvidenih planov. Območja stanovanj z vidika vplivov na zdravje ljudi ocenjujemo kot ranljiva.

Območja, ki bodo verjetno prizadeta, so kopalne vode na morju, ki jih ocenjujemo kot ranljiva, saj se vsa zemljišča nahajajo na prispevnem območju kopalnih voda slovenske obale, zemljišče v k.o. Ankaran pa leži tudi na vplivnem območju kopalnih voda.

Z vidika vplivov na zdravje ljudi kot ranljivo obravnavamo vodovarstveno območje iz katerega se zajema voda za oskrbo prebivalstva s pitno vodo. V tem primeru kot ranljivo območje obravnavamo celotno območje, ki se iz tega vodnega vira oskrbuje s pitno vodo.

Kraški vodni viri so zelo ranljivi za posledice različnih virov onesnaženja. Po padavinah lahko postanejo motni. Prepustnost v kraškem sistemu je velika, posledica so visoke hitrosti pretakanja voda v podzemlju, raznovrstnost načina pretakanja, običajno nepoznane smeri odtekanja vode, ki segajo tudi do več deset kilometrov oddaljenih predelov. Procesi samo-očiščevanja v krasu so manj učinkoviti zaradi hitre infiltracije, manjše filtracije, visokih hitrosti pretakanja voda.

1.4 MNENJE O VERJETNEM POMEMBNEM VPLIVU NA ZDRAVJE LJUDI

Na podlagi podatkov o značilnostih plana, podatkov o značilnostih vplivov in območij, ki bodo verjetno prizadeta zaradi vplivov plana ter podatkov o pomenu ranljivosti območij, ki bodo verjetno prizadeta ocenjujemo, da izvedba plana Občinski podrobni prostorski načrt za gradnjo kmetijskih objektov na kmetijskih zemljiščih v Mestni občini Koper v obliki in obsegu kot je to opisano v izhodiščih plana, verjetno ne bo imela pomembnega vpliva na zdravje in počutje ljudi.

OPOMBA

Mnenje je izdelano s predpostavko, da bodo v planu upoštevane konkretne smernice podane v nadaljevanju tega mnenja.

Stopnja upoštevanja smernic bo preverjena v naslednjih fazah sprejemanja plana.

OBRAZLOŽITEV

Rezultati preveritve pričakovanih vplivov na okolje, ki jih bo glede na

- značilnosti plana,
- značilnosti vplivov in območij, ki bodo verjetno prizadeta zaradi vplivov plana,
- pomen in ranljivost območij, ki bodo verjetno prizadeta

povzročila izvedba obravnavanega plana in imajo lahko vpliv na zdravje in počutje ljudi, so pokazali, da spremembe posameznih sestavin okolja (kakovost zunanjega zraka, obremenjenost okolja s hrupom, nastajanje komunalnih in onesnaženih padavinskih odpadnih voda, kakovost površinskih in podzemnih voda, oskrba s pitno vodo, ravnanje z odpadki) v obliki in obsegu kot je to opisano v izhodiščih plana verjetno ne bodo tolikšne, da bi lahko pomembneje vplivale na zdravje ljudi.

POJASNILA V ZVEZI Z OCENJEVANJEM VPLIVOV NA ZDRAVJE LJUDI:

Izhodišča, ki so bila uporabljena za mnenje o verjetnem pomembnem vplivu na zdravje ljudi, so naslednja:

- Odločitve o sprejemljivosti vplivov na zdravje temeljijo na mejnih vrednostih za onesnaženost okolja, ki so določene z veljavno slovensko zakonodajo s področja okolja (npr. za onesnaženost zraka, hrup v naravnem in življenjskem okolju, kakovost pitne vode, itd) ter drugih nacionalnih predpisih s področja ravnanja z okoljem, ki določajo mejne vrednosti, pravila ravnanja in podobno (npr. predpisi s področja urejanja emisij v vode in zrak, ravnanje z odpadki, itd.).
- V primeru presoje vpliva hrupa na zdravje in počutje ljudi pri oceni smiselno upoštevamo tudi smernice Svetovne zdravstvene organizacije iz leta 2018.
- Navedba v mnenju »da izvedba plana/posega verjetno ne bo imela pomembnejših vplivov na zdravje ljudi« pomeni, da stopnja tveganja za zdravje ljudi najverjetneje ne bo večja, kot

je zajeta v mejne vrednosti, ki so določene z okoljsko zakonodajo. Vendar: skladnost z mejnimi vrednostmi ne pomeni nujno, da ni zdravstvenih učinkov.¹

- Pri izdelavi mnenja smo upoštevali tudi, da bodo izvajalci del in upravljavci posega v času življenjske dobe posega (gradnja, obratovanje, odstranitev) spoštovali pripadajočo veljavno okoljsko zakonodajo in drugo pripadajočo zakonodajo, ki je namenjena varovanju zdravja ljudi.

2 KONKRETNE SMERNICE

2.1 ZRAK

V fazi gradnje je treba izvajati ukrepe za preprečevanje prašenja. Smiselno naj se uporabijo določila Uredbe o preprečevanju in zmanjševanju emisije delcev iz gradbišč, Uradni list RS, št. 21/11.

V fazi obratovanja je treba v zvezi z vzrejo živali izvajati ukrepe za zmanjševanje emisije vonjev.

Pri razdeljevanju gnojevke je v bližini naselij treba izvajati ukrepe za zmanjševanje sproščanja amonijaka, toplogrednih plinov in smradu pri gnojenju z živinskimi gnojili².

2.2 HRUP

Načrtovane širitve kmetijskih gospodarstev lahko povzroča dodaten hrup v okolju zaradi delovanja delovne opreme in strojev ter prezračevalnih naprav. Naprave naj se namestijo na način, da bodo čim bolj oddaljene od stanovanjskih stavb v bližini. Hrup naprav naj se v vsakem primeru zmanjša na najmanjšo možno raven.

V fazi gradnje je treba izvajati ukrepe za zmanjševanje hrupa. Smiselno naj se uporabijo določila Uredbe o mejnih vrednostih kazalcev hrupa v okolju.

2.3 VODE

Zaradi varovanja površinskih in podzemnih voda ter tal pred onesnaženjem, zlasti z nevarnimi snovmi morajo biti prostori in mesta, kjer se bodo med gradnjo, obratovanjem in opustitvijo dejavnosti pretakale/pretovaljale, skladiščile, uporabljale nevarne snovi, njihova embalaža in ostanki, vključno z ustrezno ureditvijo začasnega skladiščenja nevarnih odpadkov (npr.: pokrita parkirišča in manipulativne površine z motornimi vozili in delovnimi stroji, motorna goriva, motorna olja in maziva ter pesticidi, hlevi, živinski gnoj, gnojevka in gnojnica s pretakališči in črpališči za odvažanje) morajo biti urejeni kot zadrževalni sistem - lovilna skleda, brez odtokov, neprepustna za vodo, odporna na vse snovi, ki se lahko v njej nahajajo, dovolj velika, da zajame vso morebiti razlito ali razsuto količino snovi.

Prometne manipulativne, intervencijske površine in površine mirujočega prometa (npr. parkirišča kmetijskih strojev in mehanizacije) morajo biti utrjene, odvajanje onesnaženih padavinskih odpadnih voda s teh površin mora biti urejeno preko zadrževalnikov, usedalnikov, lovilnikov olj. Pri odvajanju in čiščenju padavinskih voda je treba ločeno obravnavati rešitve za čiste padavinske vode in onesnažene odpadne padavinske vode.

¹ United Nations, Economic and Social Council, Economic Commission for Europe: Draft guidance on assessing health impacts in strategic environmental assessment. Working Group on Environmental Impact Assessment and Strategic Environmental Assessment. Ninth meeting, Geneva, 9–11 June 2020, ECE/MP.EIA/WG.2/2020/7

² https://www.govedo.si/datoteka/File/kis/SLO/Publikacije/drugo/Kodeks_DKP.pdf

2.4 JAME ZA GNOJEVKO

V skladu z normativi³ je treba za gnojevko zagotoviti dovolj veliko nepropustno jamo za gnojevko zadostnega volumna za najmanj šestmesečno skladiščenje gnojevke oziroma za ves čas, ko razdeljevanje gnojevke na kmetijske površine ni dopustno.

Pripravili:

Andrej Uršič, univ. dipl. biol.

ANDREJ
URŠIČ

Digitalno podpisal
ANDREJ URŠIČ
Datum: 2021.10.26
10:05:06 +02:00

dr. Sonja Jeram, univ. dipl. biol.

SONJA
JERAM

Digitally signed
by SONJA JERAM
Date: 2021.10.26
10:45:41 +02:00

Ivanka Gale, dr. med., spec. hig. in javn. zdravja

IVANKA
GALE

Digitalno podpisal
IVANKA GALE
Datum: 2021.10.26
12:40:35 +02:00

Maša Ceglar, dipl. san. inž. (UN)

MAŠA
CEGLAR

Digitally signed by
MAŠA CEGLAR
Date: 2021.10.26
12:46:28 +02:00

za Peter Otorepec, dr. med. spec. higiene in MDPŠ
Predstojnik

V vednost:

- naslov
- arhiv, tu

IRENA VENINŠEK PERPAR

Digitalno podpisal IRENA VENINŠEK PERPAR
Datum: 2021.10.26 13:24:34 +02:00

³ https://www.kgz-kranj.si/uploads/dokumenti/kgzs_kr/tehnoloski_list/gnojisca.doc